

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes óvra 10 kr. — kr.
Félévre 5 " 50 "
Negyedévre 2 " — "
Égy óra 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetéseket alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beiktatásért 30 kr

Magyar sziv.

Megilletődve olvastam pár nappal ezelőtt azt a hirt, mely egy magyar parasztagazda nemes tettéről emlékezik meg. A föld embere, mielőtt ráhullottak sírjára a göröngyök, néhány tollvonással «ércz-nél maradandóbb emléket» állított magának. Vagyonának egy részét a nagy magyar alakjának érczbeöntésére hagyta, két keze munkájával szerzett pénzét minden biztatás nélkül, szive sugallatát követve arra az oltárra helyezte, melynek lángját évszázadok óta az ilyen nagy szivek szokták magasan lobogtatni.

Ennek az orosházi paraszt embernek nemes példája lehetetlen, hogy azt a véleményt ne szilárdítsa meg bennünk, miszerint azt a magyar földművelő osztályt, melyre mi tulajdonképen támaszkodunk, az utolsó évek társadalmi bajai nem rontották meg legkevésbé sem, érzelmeinek tisztaságát megőrizte annak minden egyes tagja.

Pedig hát ha valakit meglátogat a sors sujtoló keze: ha érzi valaki azt az óriási terhet, mely a magyar nemzet összeségének vállain nyugoszik, úgy a kisbirtokos magyar gazda az. Ő az, aki erről legtöbbet tudna beszélni és mégis ragaszkodik ahhoz a verejtékes földhöz annyi szeretettel, a mennyi nagyon sok magyar főur szivében van összevéve.

Ugyan mi köti a magyar parasztot ugy ehez a földhöz? Mi sugja neki szinte ösztönszerűleg, hogy azt soha el ne hagyja?

Nem az a szeretet ez, mely rút

önérdeket is kész tisztességes eszköznek tekinteni, csak hogy növelje vagyonát, hanem az, a mely megnemesíti, felemeli a sziveket, s eltölti azokkal az érzelmeikkel, mint a milyenek azt az orosházi parasztagazdát kormányozták.

Mikor ilyen példáját látom a hazaszeretet megnyilatkozásának, büszkébben dobog szivem s szeretném odakiáltani azoknak a bizonyos arisztokratáknak: »tiszteljétek a magyar parasztot, nagyobb a legszegényebb mint ti, mert van érző, hazát szerető tiszta szive!»

Erről a szivről szólva eszébe juthat mindenkinek a magyar ének:

»Emlékezzünk régiekről»

Forgatva a történelem lapjait, láthatjuk, hogy ez a sziv mindig becses kincse volt a magyarnak. Ha vész felhő borult a hon egére, ez a sziv megérezte azt és sietett eltávolítani.

Nemzedékről nemzedékre szállt s a büszke urak, kik a magyar közszellemet akarták képviselni, mindig számítottak rá. Csak a történetnek adott igazat az a mély érzésű orosházi földművelő s azt bizonyította be, hogy most is lehet reájok számítani.

A kétkedők, kiknek agyát a kozmopolita eszmék foglalkoztatták, talán megmosolyogják ezt a feltevést; a szocialista agitátorok pedig úgy szür alatt azt mondogatják, hogy talán valamikor úgy volt, de most nem; az az osztály azonban, a melyre a hivatkozás történt, egy szivvel lélekkel mondja: »Igaz, úgy van!»

Ezt fogja hirdetni az az érczszobor

is! Hirdetni fogja az egész országnak, hogy a honfiai kegyeleten kívül kifejezője annak a mélységes szeretetnek, mely a magyar ember szivét az édes hazai föld iránt eltölti,

És igaz magyar ember nem kívánhat egyebet, mint azt, hogy hirdesse ezt ne csak Orosházán, de ezer meg ezer faluban. Az átörökölt érzélem ennek látára jótékonyan fog működni s kiirtja a szivekből mindazt, a mi a »századvég« jel-szava alatt a kozmopolitizmushoz csábit, s a nemzeti érzület kivetkőzésébe vezet.

Én hiszem, hogy annak az orosházi paraszt gazdának magyar szive sokakat meg fog illetni s talán épen azokat, kik előtt a magyar paraszt még most is senki és semmi.

Ez pedig az igaz magyar sziv leg-szebb diadala lesz.

S. B.

A kiegyezés.

Tegnap, bécsi tudósítás nyomán, mi is arról adtunk értesítést, hogy a kiegyezés még végleg el nem intézett részleteinek tovább intézésére, különösen a bankparitás ügyből felmerült differenciáknak az osztrák kormány-nal együttes kiegyenlítésére, S z é l l K. és L u k a c s Laszlo már felutaztak Bécsbe. E tudósítás megjelent minden lapban, pedig valótlan a magyar miniszterek Bécsbe utazása. A hír a »Magyar Távirati Irodá«-ból származott, amely értesülését — miként mondja — megbízható forrásból merítette, de most már maga is kijelenti csalatkozását.

A megnevezett magyar miniszterek tehát e szerint nincsenek Bécsben, hanem S z é l l miniszterelnök tegnap d. u. 2 órakor Rátótról visszatért Budapestre s a képviselőházban, ma meginduló vitában vesz részt.

Házassági drámák a trónokon.

Szegény Kóburg hercegnő, az ő drámája immár feltartóztatlanul halad a végkifejlés felé. Nevét kiörlik ezután már a lapok állandó rovatából s életét átadják az elfogulatlan és könyörületes történetírás nyugodt ítéletének. Nem egyedül lesz azok között, kiket egy felfoghatatlan fátyom üdözése a »petit cotés de l'histoire« hős övé avatott.

Hány szenvedő, küzdő és elbukott nő sziv eseng kíméletért a multak portemetőjéből, botlásának retentő vezeklésére mutatva rá, kezdve a legrégebb szerelmi tragédiák egyikén, melynek áldozatát, a württembergi Ulrik szerencsétlen hitvesét, nem kisebb alak magasztalta fel, mint Hritteni Ulrik. Ulrik nem szerette feleségét, más nőkhöz nem volt szabad közelednie. Közönye féktelen gyűlöletnek és durva bánásmódnak engedett helyet. Lehet, hogy ebben a hercegnő is hibás volt, mert miúgy mondják, heves természetű, ingerlékeny nő lévén, izgatott és mosdatlan beszédével több ízben annyira felbőszítette a herceget, hogy agyából kellett kiugrania. Ilyenkor aztán megtörtént, hogy a herceg dühében nagy, lompos vadászkutyáját uszította a feleségére,

sőt egyszer nyakába ugorva, megsarkantyuzta.

Nem e-oda, ha az elhanyagolt, vérig sértett feleség az ifju, deli Hritteni Jánossal kötött viszonyt. Tény, hogy Sabina még mátkagyűrűjét is lehozta újjáról, hogy a szép lo-vagnak adja emlékül s Hritteni János elég merész volt a gyűrűt nyilvánosan a herceg előtt is fitogtatni, akivel már előbb is voltak apró surlódásai. Ulrich elfojtotta felindulását, de sötét bosszútervet koholt ki.

Másnap vadászat volt Schönbrücknél, hol Hritteni János is megjelent. Mihelyt Ulrich őt a sűrűségben látta, elbocsátotta többi kíséretét, hogy egyedül maradjon vele. Tanutlan szóvalás következett erre, melynek további részleteiből csak annyi bizonyos, hogy a herceg Hritteni Jánost leszurta kardjával, a halott övét egy fára akasztotta s azzal visszatért kíséretéhez, eldicsekedett előttük tetteivel.

De a gyáva tett megtalálta méltó megbélyegzőjét, nem kisebb ember, mint a meggyilkolt hírneves rokona, Hritteni Ulrich vette azt tollára s rásütötte az erkölcsi eli élés bélyegét. »Oratiói« fényes stíljével jobban megtorolta a szörnyű tettet, mintha a vérbosszu száz gyilkát szegezte volna ellene.

A Habsburg ház története alig mutat példát ilyen »chronique scandaleuse«-re. Pu-

ritán tradíciók, mely vallásosság és erős családi fegyelem őrizték feltette gonddal a Habsburgok házi szentélyét a nagyvilági botrányoktól. Pedig a női sziv szenvedéseinek egy megoldatlan rejtélyét nyújtja József császár második feleségének, a bajor Maria Izabellának élete sorsa is. Neki is beszéltek egy más férfi iránti szerelméről, aki miatt nem szivesen vált meg hazájától. Tény az, hogy Maria Izabella soha sem volt boldog férje oldalán s bizonyos rejtélyes bánat borongott haláláig kedélyén.

Annál nagyobb »eclat«-val járt a história egy másik regénye, melynek hősnője a magas, szőke és bájos angol királyi hercegnő, Karolina Matilda dán királyné. Hajlandósága ellenére jegyeztetve el 1766-ban a dán királyhoz, egy féltékeny és barbár zsarnokhoz, igen korlátolt elméleti tehetségekkel, nemsokára alkalma nyílt összehasonlításokat tenni férje fogvatkozásai és ennek volt házi-orvosa, a később miniszteri állásba emelkedett Struensee lovagias finom modora, műveltsége és magas szellemi képességei közt. Az összehasonlítás meglehetősen a férj hátrányára ütött ki. Leg-alább mindkettőnek ellenségei felhasználták az alkalmat, hogy vádat kovácsoljanak a szép szőke királyné és a mindeható kegyencz ellen.

Ezt megelőzőleg tegnap este már megtartották értekezletüket, a midőn tárgyalás alá vették a vám- és kereskedelmi viszony rendezéséről szóló javaslatot. A javaslatot Rosenbergy Gyula dr. adta elő a szabadelvű pártban; a néppártban pedig Rakovszky István. Különbösen a két párt a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja.

A függ. párt azonban nem fogadja el; de a múlt Szerdán tartott értekezletén hozott határozata értelmében, a javaslat letárgyalása ellen nem iog alkalmazni rendkívüli eszközöket.

Ennélfogva a javaslat feletti vita nem is tart hosszú ideig. Eddig 9 szónok van feljegyezve. A 4 miniszteren és az előadón kívül, a vitában, mint a pártok hivatalos szónokai részt vesznek: Kossuth Ferenc, Ugron Gábor, Rakovszky István és Komjáthy Béla; Kossuth határozati javaslatot is fog betervezni az önálló vámtarulat létesítése érdekében, de minden valószínűség szerint hallatja még szavát Polcner J., Pichler Gy., gr. Benyovszky S., különösen pedig Eötvös Károly és Barta Ödön is, amit következtetni lehet abból, hogy ezek is behatóbb tanulmányozás alá vették a kiegyezésre vonatkozó iratokat. Nem lehet tehát úgy vélekedni, hogy a vita egészen simán fog lefolyni, de mégis általánosságban befejezését, a héten, megtörténendőnek állítják, legalább reménylik.

A bank-ügy.

A pénzügyminiszterium tegnap küldte el az osztrák pénzügyminiszteriummal egyidejűleg hivatalos jegyzékét az osztrák-magyar bankhoz, melyben értesíti, hogy az osztrák kormány nyal létrejött megállapodás értelmében az országgyűlés jóváhagyásának bevétele mellett (Ausztriában a 14. §. alapján), a bankszabadság megadatik 1910-ig, azzal a feltétellel, hogy a szabadság 1907-ben megszűnik, ha a vámközösség a két állam között 1907-ben meg nem újítottatik. A jegyzék felőleli az osztrák-magyar bank szabadságának meghosszabbításáról szóló, a Ház előtt fekvő javaslatnak intézkedéseit, melyek világosan megjelölik, hogy a bankszabadságának mely intézkedései helyeztetnek hatályon kívül és mely új intézkedések lépnek azonnal életbe.

A bank főtanácsa a két kormány jegyzékét mai ülésében vette tárgyalás alá, de ez az ülés csak formális lehetett, mivel Kautz főtanácsosnak a főtanács irányadó tagjaival folytatott megbeszélései során immar

biztosított, hogy a bank a két kormány azonos kívánalmainak teljesítése elől sem minem akadályt nem fog gördíteni.

BELFÖLD.

A Sima Ferencz csőd-ügye. A Sima Ferencz képviselő elleni megyei hajsza állandó viharban tartja Csongrád megye közönségét. Népgyűlés népgyűlés vált föl, hogy a nép főhíborodásának kifejezést adjon. Vasárnap három helyen volt népgyűlés: Szegváron, Mindszenten és Sandorfalván. A nép mindennütt ezrével vett részt a gyűlésen. E gyűléseken megalakították a Sima esetéből alakult Csongrád megyei ellenzéki egyesület fiókjait, melyeknek már ma is több mint három ezer tagja van. — Tegnap ismét Csongrádon volt népgyűlés, melyen legalább 5—6 ezer ember vett részt. A gyűlésen határozatba ment, hogy a Vadnay-felől erőszakos kormányzat megszüntetése céljából egy nagy küldöttség menesztessék a kormányhoz, sőt magához a trónhoz is. E küldöttségben Szentegről 50-en, Csongrádról 30-an, Dorozsmaról 30-an, Sandorfalváról 25-en, Algyőről 10-en jelentették be részvételüket. Hátra van még: Kistelek, Horgas, Tápé, Csány és Tömörkény. A küldöttség a napokban Szentegről indul külön vonaton. A nép elhatározása az, hogy a királyhoz szóló kérvényt a küldöttség, miután Ő felsége ez időszert Bécsben van — oda is elviszi.

Szerencsétlenül járt székelyek Romániában. Mint minden évben, úgy az idén is több ezer munkást szerződtek romániai ügynökök mezei munkára. Ezeket a munkásokat keserves csapódás érte. A nagy szárazság miatt egész Románia területén nem kapnak munkát.

Rongyosan, éhesen csavarognak szélteben Románia barátságtalan földjén, keresv es nem találva munkát, kenyeret. A legnagyobb része annyit keresethez sem jut, a mennyiből vissza utazhatna. Még szerencsések azok a kik a román rendőrségnek szemet szurnak mert ez a rongyos, munkanélküli hadat össze fogdosztatja és visszatoloncoltatja a határig. Hogy mily kezdetleges viszonyok vannak e tekintetben az erdélyi magyarságnál és a székely földön, — ime ez esetből is kitűnik. — Bezzeg az erdélyi oláhok és szászok nem érhetné ilyen csufság. Azok szervezkedve

vannak és baj esetén gyámoltják egymást.

Nálunk csak a nagy hírűk van meg kulturális és közgazdasági intézményeinknek, a melyek, ha baj van, hallgatnak, vagy néznek a kormányra. A kormány támaszkodik a társadalom segítségére. — A sajtó szidja a közigazgatást. — A nép pedig — szenved.

A földművelési miniszter a tűzkárosult munkásoknak. Mikor Sz. Samson közönség leégett, a gazdasági munkásoknak is odaveszett minden munka eszköze. Daranyi földművelési miniszter erről értesülve, 375 drb. kaszát, kapát, ásót, villát küldött a munkásoknak, kik így koldulás helyett munkára mehetnek.

Szatmárnémeti új diszpolgárok. Szatmár-Németi szab. kir. város a múlt hónapban tartott közgyűlésén F e j e r v a r y Géza báró honvédelmi és D a r a n y i Ignác földművelésügyi minisztereket országos és Szatmár városa körül szerzett érdemeiknek elismerésül egyhangulag diszpolgárokra választotta. A fényesen kiállított diszpolgári oklevelet egy küldöttség hozta fel, melynek tagjai voltak: Hérmán Mihály polgármester Papp Géza főjegyző, dr. Korbay Károly főkapitány, Novak Lajos főszámvéve, Tankóczy Gyula tanácsjegyző, Kovács Leo, dr. Kelemen Samu, dr. Fechtel János és Jankovics János bizottsági tagok. A küldöttség, melyet dr. C h o r i n Ferencz, Szatmár város képviselője vezetett, tegnap tisztelgett F e j e r v a r y báró honvédelmi miniszternél és szónoka, Hérmán Mikály ülvölzöl beszédében kiemelte a miniszternek közismeretű országos érdemeit, valamint Szatmár városa irányában mindenkor tanúsított jóakaratu érdeklődését, és utalt azokra a kelemes emlékekre, melyek Szatmár városát a miniszterhez kötik, a ki mintegy negyven évvel eze őtt katonai szolgálatának több esztendejét töltötte ebben a városban. A miniszter az üdvözlésre igen meleg hangon válaszolt. Jól eső elég étellel konstaltta, hogy ő, ki par évvel ezelőt még a leggyűlöltebb miniszter volt, ma a rokonszenvennek aonyi jeleivel találkozik az országban. Ez annak a jele, hogy az igazság mindig utat tör magának. Kéri a várost, melyben ifju korának legszebb éveit töltötte, tartsa meg őt továbbra is jó emlékeiben.

Aztan a küldöttség D a r a n y i Ignác földművelésügyi miniszternél tisztelgett. — A küldöttség szónoka itt különösen kiemelte, hogy Daranyi miniszter a földművelés érdekei,

Egy reggel egész kis palotaforradalom tört ki. Az özvegy királyné es fia álmából ráztak fel a királyt s azt állították, hogy kétségbevonhatatlan bizonyítékaik vannak a házasságtörésre s arra, hogy a királyné es Struensee nemcsak becsületére, de életére is tör a fejedelmnek. Már keszen voltak az elfogatási parancsok, melyeket az álmából felriadt király minden habozás nélkül aláírt, s mielőtt még az udvar felcsudott volna álmából, a királyné es Struensee börtönben voltak.

Struensee ellen a vizsgálatot hamar befejezték s ő verpaddal lakolt vakmerő kalandjárt. De Karolina Matildnak is osztolni kellett volna sorsában, ha egy angol flotta megjelenése a balti tengeren véget nem vetett volna hamar fogságának. A szerencsétlen aszonyt az angol tengernagynak szolgáltattak ki s Sir Robert Keith azu an Zellbe kísérte, a hol elfeledve, elrejtözve fejezte be viszonytársaság életét.

Igazak-e mindazok a vádak, melyekkel a kötelességéről megfélekedett walesi hercegnőt a kortársak elhalmozták? Hogy titkon ópiumot adatott a királynak, hogy ezzel tönkre tegye szervezetét s maga uralkodhassék? Hogy elfogatása pillanatában is Struensee oldala mellett találtak? Nehéz lenne mindezt eldönteni ma már, — a mikor valóság es legenda egészen összeolvadt az utókor ítéletében.

De a hesseni örgrófnő, Karolina főnnmaradt levelezései tanúsítják, hogy az embertar-

sak ítélete kemény es lesújtó volt rá nézve, a mende-monda meg-megujította a róla szálaló híreket, oly kicsapongásokról beszél, — a melyeknek részleteit még erioteni sem lehet.

Egész más erkölcsi elbírálás alá esik az a szomorú s feltűnő szerep, melyet IV. György angol király excentrikus es idegbeteg neje játszott ebben a híres »cause celebre«-ben, mely e század elejen foglalkoztatta Európát. Braunschweigi Karolinát csak férje durvasága es számtalan megaláztatása sodorta erre a lejtőre; melyen rá nézve nem volt többé megállás. A király rendkívül el volt kényeztetve, valóságos önimádó volt, a ki Florisal hercegnék nevezettette magát s szépsége folytonos magasztaltatását hallva a legnagyobb önzésben nőtt fel.

Nejét gyűlölte, láttára, mintha szíverősítőre lett volna szükség, felkiáltott: »hozzanak egy pohár pálinkát«. Alaptalan gyanútól ösztökélve ő indított válopört neje ellen, midőn annak leánygyermeké született. Sőt még ez sem volt elég; midőn már eltávolította is környezetéből, még mindig kémekekkel vétette körül, hogy minden mozdulatát kilessék.

Mikor IV. György régensnek neveztetett ki, felesége neve a proklamációban elő sem fordult. Utóbb a leányával való érintkezésben is szivtelen módon megakadályozták, úgy, hogy anya es leánya hosszabb időn át nem találkozhattak s midőn egy sétatokocsizason

véletlenül mégis összejöttek s a herceg ezt megudta, haragja e miatt nem ismert hajtart. — Megtiltotta a leányának, hogy anyjával találkozzék, ellenkező esetben pedig azzal fenyegette, hogy feloszlatja egész háztartását.

A gyermeki szív igazi heroizmusának volt a ténye, hogy a leány ennek daczára kiösonst a hazból, hintóba vetette magát s egyenesen anyjánhoz hajtatott. De Karolina meg volt törve, az ország első világi es papi méltóságai vetették magukat közbe, hogy a lányt anyjának engedje által. Nem volt ereje ellenállani, maga tanácsolta leányának a visszatérést, mig ő külföldre menekült s az olasz Bergamivál folytatott botrányos viszonyával példáját adta egy meghasonlott lélek fájdalmas cinizmusának.

Szeretője s annak fiverei es nőverei társaságban utazott aztan bantó feltűnéshajhászással végig Európán egész Jeruzsálmig, hol valóságos farsangi bevonulást tartott. Bergami számára megszerezte a brazíliai bároságot, sőt máltai lovaggá tette s az általa alapított Szent Karolina-rendet adományozta neki. — Apósa III. György halálával azután visszafelvette útját Angliába, Rómából, hol meg kellett érnie, hogy megtagadják tőle a rangját megillető diszorséget. Utban találta férje levele, melyben felhívja őt, hogy maradjon távol, ne hívassa magát királynénak, e föltétellel évi 500.000 font évdíjat kap. De Karolina nem hajtott férje szavára, folytatta útját s Dover-

nek lelkes gondozása mellett mily különös eredményeket szerzett Szatmár városa körül, — melynek egy fölötté nehéz és kényes kérdését, a Szamos szabályozás, illetve az ecsedi lap lecsapódás dolgát annyi igazságérzettel és oly helyesen döntötte el. A miniszter örömet fejezte ki az elismerés felett, mely őt annál büszkébbé teszi, mert abból látja, hogy a legkényesebb kérdések elintézésének is van egy biztos módja: az igazság szempontja.

A miniszterek a küldöttségek tiszteletére az Országos Kaszinóban fényes ebédet adtak, mely a legemelkedettebb hangulatban folyt le.

KÜLFÖLD.

A békekonzferencia. Zorn tanár, a béke konferenciára kiküldött német delegátus Berlinből visszautazott Scheveningenbe. Zorn a ki Berlinben Vilmos császár távolléte miatt csak Bülow államtitkárral konferált, erről a beszélgetésről mélyesen hallgat. Mindazáltal remény táplálnak még, hogy a konferencia ele tervezett javaslatok összevonásával megegyezés jön létre a választott bíróságok kérdésében. Zorn tanár azt hiszi, hogy németországnak ebben a kérdésben való döntése legközelebb, de mindenesetre a hét folyamán nyilvánosságra kerül. Ugy látszik azonban hogy Berlinben tet. bizonyos kifogások következtében, a melyekkel számot kell vetni, csökkent a megegyezés valószínűsége. A választott bíróság kérdését tárgyaló szerkesztőbizottság csak akkor ül össze, ha majd Németország végleg állást foglal ebben a kérdésben. A bizottság általában — a fakultatív választott bíróság intézménye felé hajlik. Egyre jobban terjed az a nézet, hogy a konferencia nem fog feloszlani anélkül, hogy ebben az értelemben valami eredményt elérne, még ha Németország nem is akar csatlakozni a többi hatalmassághoz. Valószínűleg nem sok állam követné Németország példáját.

Francia állapotok. A francia kormányválság ügye ismét bonyolódottabb lett. Már a második ember, a kit a francia köztársasági elnök a kabinetalakítással megbízott — vallott kudarcot. Pédé munkája szépen haladt előre és tudtak már, kik lesznek benn a kabinetben. S íme az utolsó órában meghiusult az új kombináció, — Waldeck Rousseau lemondott a kabinetalakításról. Mennél tovább húzódik a kormány-

ben ágyuk üdvözölték, Londonban lelkesen fogadták.

Ekkor kezdetét vette a megszégyenítő pör, melyben György király a parlament előtt házas ágtöréssel vadolta nejét. A válaszkimondását magában foglaló törvényjavaslat már második felolvasáson ment keresztül, a mikor Brougham kitűnő védbeszédének hatása alatt Liverpool lord kijelentette, hogy a javaslat harmadszori felolvasásától önként eláll.

Az ekkép felmentett királyné bevonulása a Szent Pal templomban tartott háladási istentiszteletre, valódi győzelmi menetté alakult. A király azonban visszautasította a koronázási szertartásban való részvételét. Pedig, ha akarta volna a végig sértett királyné, forradalomba kergethette volna maga mellett a népet.

De ez volt a végső megaláztatás. Nemsokára rá a színházban rosszul lett s egy hét alatt meghalt. A londoniak követelték, hogy diszes menetben kísérik végig hulláját a városban. A király ezt is megtagadta s csak véres uiccai harc után, melyben a katonák a tömegre löttek, sikerült a polgárságnak keresztül vinni akarátát.

Mennyi tragikus epizód, melyekhez most méltó pendantként járul az oly mélyre bukott Koburg Lujza örökre befejezett regéye annyi szenzáczió után, melyet a hirre éhes publikumnak szolgáltatott.

válság megoldása, annál veszedelmesebbé válik a helyzet és Loubet elnöknek ugyancsak sietnie kell, hogy embert találjon, a ki meg tudja alakítani a miniszteriumot. Ha életre képes miniszteriumot tud alakítani, egyszerű mind az ő erősségét és az elnöki méltóságra való rátermettségét fogja beigazolni. Waldeck-Rousseau kudarcát különben Krantz volt hadügyminiszternek köszönheti. És itt ismét belejarszik a Dreyfus-ügy a politikába. Néhány miniszterjelölt ugyanis attól tette függővé elhatározását, hogy Krantz is belépjen a kabinetbe, de Krantz, a ki — úgy látszik — nem szeretne a generalisok ellen fordulni, nem akarta elfogadni Waldeck-Rousseau erőlyes programját és megtagadta közreműködését. Ez döntötte halomra a kabinetalakítás munkáját és az elnök ismét új embert keres erre a misszióra. Bárki lesz a megbízott, nehéz lesz a munkája. Bár a közvéleményben nagy változás történt, az elmék itélete meg mindig habozó. Sokan vannak, a kik azt hiszik, hogy a rennesi bíróság újra elitéli Dreyfust, nem azért, mert bűnös, hanem, mert az elégtételt meg kell adni a hadseregnek. Bizonyos, hogy a monarkisták, klerikálisok és boulangisták, a kik az antirevizionisták szövetségét teszik ki, megtesznek mindent, hogy a Dreyfus-ügy a főltsinen maradjon. Az új kormányban tehát valamennyi becsületes republikánus-párt tekintélyes férfianak helyet kell foglalnia és épen ez okozza a nehezéget, melylyel a kormányalakítás jár.

A legújabb hírek szerint Dreyfus csak jun. 27-én érkezik Saint-Moloba vagy Brastbe.

A francia-német barátkozásnak erdekes példájáról írnak francia és német újságok. A Memorial Diplomatik ezt írja: Pekingben, mielőtt a nemzetközi csapatok elhagyták a kínai fővárost, a francia csapat elment a francia templomba, a hol ünnepi isztisztelet volt. A mikor a csapat visszatért elhaladt a német nagykövetség mellett, a hol a parédába öltözött német matrózok állottak. A német katonák tisztelegtek és a német tisztek gratuláltak a franczi kollegáiknak a csapat kitűnő megtartásához. E hirre a Kölnische Zeitung a következőket jegyzi meg: Ez a kis esemény bizonyítja azt az utóbbi időben gyakran tett tapasztalást, hogy a németek és a francziak a külföldön jól megférnek egymással és hogy ezt mutogatni is szeretik. Ehhez hasonló történet nem régen Wiesbadenben a reggaltán, a hol Mensing viceadmirális tőszott mondot a császárra. Beszede után egy francia ember lépett az admirálishoz és törtémettséggel kijelentette, hogy ő is teljes szívből ülteti a németek „kedves, kegyelmes uralkodóját.“ Mensing admirális erre újra beszélni kezdte, hogy — ugymond — megköszönje a francia embernek a lovagias nyilatkozatát, mint jelét annak a jó becsületes gondolkodásnak, melyet francia újságokban sajnos, ritkán találunk, de mindannyiszor nyomára akadunk, valahányszor francia ember jön közeink. Ezt mint régi tengerésztiszt mondom. a ki a francziákat minden gyarmatukon megismerhette. Ha egyszer közös érdekeink találkozhatnak, mi lehetnének a világ leg hatalmasabb szövetségesei.

A török-bolgár határvillongás. Egy berlini lapnak az a jelentése, hogy Dubnicánál egy százhat főnyi bolgár banda betört Maczedoniába, nem nyert megerősítést s nem is hihető. Ellenben igenis sikerült néhány kisebb mindössze negyven-ötven főnyi bandának a bolgár katonai kordont áttörnie alighogy felállították. A bolgár katonák löttek, de a betörők nem viszonozták a lövést. A rablókat a török katonák sem tudták föltartóztatni. Ezek a dolgok nagyon problematikusnak tüntetik fel mind a török, mind a bolgár határ kordon értékét.

A Karolinák átadása. A madridi kamara elfogadta a Karolina-, Mariana- és Palaozigetek átengedéséről szóló törvényjavaslatot.

A pestis. Az angol hongkongi kormányzó jelentése szerint ott a legutóbbi héten százkilencz új pesises megbetegedés és száztizenkét halálozás fordult elő.

Kereskedelmi és iparkamarai összerkezetlet.

H e g e d ü s Sándor kereskedelemügyi miniszter az összes hazai kereskedelmi és iparkamarákat június 17-ikére értekezletre hívta össze, egyrészt meghallgatandó a kamarák véleményét a közelebről folyamatba teendő nagy iparstatisztikai felvétel tekintetében, másrészt megállapítandó, hogy mily mértékben vonnassanak be ebbe a kamarák,

Az értekezlet — délelőtt 10 órakor kezdődött a kereskedelmi ministerium nagytanácstermében S z t e r é n y i József osztálytanácsos, az iparfejlesztési szakosztály főnökeinek elnökele alatt. Az értekezleten a miniszterium részéről az iparstatisztikai osztály tagjai, a kamarák részéről az összes titkárok vettek részt. Elnök megnyitván az ülést, a miniszter nevében igen szívélyesen üdvözölte a kamarák képviselőit, röviden vázolta az egész actió célját és ismertette a miniszter ez irányu intentióit, különösen hangsúlyozva, hogy Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter mily kiváló súlyt fektet a kereskedelmi és iparkamarák közreműködésére. A közreműködés módzatait megállapítani az értekezlet feladata lesz, a melynek másik tárgyát a kérdőív tervezetének megvitatása képezi.

Különösen kiemelte, hogy a szóban forgó felvétel teljesen független attól, a gyári és bérstatisztikai felvételtől, a melyet a m. kir. központi statisztikai hivatal a kereskedelemügyi miniszter megbízásából eszközöl. Ez alkalommal különösen hangsúlyozta, mily kiváló szolgálatakat tett már eddig is hazai közgazdaságunknak munkálataival ez a példáson vezetelt hivatal, amely hivatal által feldolgozandó gyári és bérstatisztikai adatok ennél a felvételnél is felfognak használatni.

A kérdőív-tervezet fölött megindult vitában csaknem valamennyi kamarai titkar részt vett. Csaknem valamennyi felszólaló megegyeztet abban, hogy az az akció egyike a legfontosabbaknak, melyekre iparunknak szükség van s legnagyobb elismeréssel és köszönettel adóztak H e g e d ü s Sándor minister iránt a ki ezt folyamatba tette, — de megegyeztet abban, hogy az akciónak nagy nehézségekkel kell majd megküzdenie, mert az érdekeltek nagy része idegenkedik minden statisztikai felvételtől.

Végül azonban valamennyien megegyeztet abban, hogy ezek a nehézségek előzetes reszletes tájékoztatások után és a végrehajtó közegek különös tapintata által leküzdhetőek lesznek.

A kérdőív tervezetét végre az értekezlet tudomásul vette s ennek kapcsán elhatározott, hogy a miniszternek javasolni fogja, miszerint az iparstatisztikát államosítsa, egyrészt minden kamaránál kerületére nézve, másrészt az egész országra kiterjedőleg, a ministeriumban berendezve és így folytatva.

Arra a [kérdésre, hogy mi történik a kisiparral, mely a termelési statisztikánál nem mellőzhető, elnök tájékoztatja az értekezletet, hogy a miniszter megbízásából a m. kir. központi statisztikai hivatal ezeket az adatokat a legközelebbi népszámlálásnál fogja felvenni és kétségtelen, hogy azon valóban becses és kitűnő szolgálat után, amelyeket ez a hivatal eddig is végzett, a kisipar statisztikája minden tekintetben meg fog felelni.

A tárgyalás második pontját az a kérdés képezte, hogy a kamaráknak mily szerep jutott e munkálatoknál.

Hosszabb vita után az értekezlet elhatározta, hogy tekintettel arra, miszerint a felvételnél speczialis szakközegek útján a helyszínen fog eszközöltetni a kamarák közreműködése egyelőre csak abban az irányban vétessék igénybe, hogy előzetesen tájékoztassák az összes gyárat a kérdőívek megküldése mellett hogy a miniszternek intentiója ezzel a felvétellel a hazai ipar érdekei előmozdítása, másrészt majd a munkálat bevégeztevel kívánatos lesz a kamarákat újból meghallgatni és e munkának az egyes kamarákra vonatkozó részét azoknak átadni.

Táviratok.

A párisi események.

Páris, jun. 21. Hir szerint Loubet elnök Bourgeois akarja megbizni a kabinet alakításával.

Méline és Poincaré levelet irtak a Havas-ügynökségnek, a melyben tiltakoznak egyes lapoknak az ellen a ráfogása ellen, hogy a Waldemar-Rousseau-féle kombináció meghiusulásaért őket terheli a felelősség.

Kína.

London, jun. 21. A Times-nek jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: Az olasz követ ma Pekingbe utazott. Ugy látszik, hogy mostani küldetésének célja nem valamely terület megszerzése, hanem kereskedelmi kedvezmények kieszközése.

Az Oroszok Perzsiában.

Bombay, jun. 20. A Times of India azt írja, hogy a benderabadi kormányzó levelet kapott Teheránból, a mely szerint Benderabadt átengedték Oroszországnak és legközelebb át is adják. Dél-Perzsiában az hírlik, hogy egy előkelő orosz hivatalnok Benderabadtba utazik. Az idézett lap azt mondja, hogy az orosz ígéretekben nem szabad túlságosan bizni és hogy Angliának Benderabadtban közvetlenül képviseltetnie kellene magát, mert különben biztosan államsínyt kísértenek meg.

Örmény dolgok.

Konstantinápoly, jun. 20. Az Agence de Constantinople illetékes török forrásból szerzett értesülés alapján konstátja, hogy azok a hírek, a melyek egy stambuli örmény kereskedő meggyilkolásáról elterjedtek, nem felelnek meg a valóságnak. Ez az eset merőben magántermészetű és sem politikai, sem vallási sem faji indító okok nem játszottak itt közre. Ugyane forrás szerint az az állítás, hogy a Pszamatiaiban történt kihágások agent provocateuroktól erednek helytelen, ezt azt állítást az ott megindított vizsgálat minden kétséget kizárólag megczáfolta.

H I R E K.

Az év delén.

Ma dél volt. A nyár leghosszabb napja. Nem hiszem, hogy valaki észre vette volna. Melegnek ugyan nagyon meleg volt, most pedig, mikor ezek a sorok hosszú, keskeny, fehér papírra dőlnek, felhők tolnak, zivatart készül.

A lelkem kiszáll a nagy, egymásra rakott házak fojtó levegőjéből. Ott van, ott pihen meg, hol a sárgulni kezdő kalász tenger megre meg a zivatart jöslő szél erős fuvalmától.

Milyen erősítő, milyen szabad ott a levegő. Csend, mélységes csend mindenütt, mintha az a tenger élet rettegve várná az arató kaszát: a halált.

Dél van, a nyár leghosszabb napja. Nemsokára megcsendül a kasza, kezdődik az aratás.

Azután tarló marad a kalász-tenger helyén s átroskad a nyár a letarolt, szomorú őszbe.

De még most nyár van. Azok a sötét felhők ott az égen nyári felhők; az a zápor, mely minden pillanatban leszakadással fenyeget, nyári zápor, mely megtisztítja a levegőt s lehűti a rekkenő hőséget.

De a ki erősen bizik a nyárban, gondoljon az aratásra az év delén, a nyár leghosszabb napján . . .

A dél a tető. A dél az élet teljes

sege, utána már csak lejtő, hanyatlás jön . . .

És nincs a világon emberibb érzés, mint halálra gondolni az élet teljességében s látni a pusztulást, mikor a természet hatalmas órája délt mutat . . .

—d.—

*** Debreczen és az ifjúság testi nevelése.** A vallás és közoktatási miniszter, kinek elvitázhatatlan érdemei vannak az ifjúság testi nevelésének üdvös előmozdításán, ma egy leiratot küldött a városhoz. Ebben a leiratban a város áldozatkészségére hivatkozva azt kéri, hogy Debreczen városa a középiskolai tanulók testi nevelésére ajándékozzon az iskoláknak egy játékterületet, mely lehetőleg a város közepében legyen. A játékterület területére nézve, kijelöli, hogy az legalább 200 m. hosszú és 100 m. széles legyen. A kultuszminiszter új intézkedését, mely a játékterek felállítását célozza, csak helyeselni tudjuk. — Hisszük, hogy a városi tanács illetve a közgyűlés hasonló álláspontra fog helyezkedni s a kért játékterületet megadja.

*** Sopronmegye a borhamisítás ellen.** Sopronvármegye legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a borhamisítás meggátlása céljából feliratot intéz a képviselőházhoz. A feliratot pártolás és csatlakozás végett Sopronmegye alispánja megküldte ugy Debreczen városának, mint Hajdúvármegyének.

*** A Timár társulat és az ipartestület.** A timárok ipartársulata ma délelőtt a társulat helyiségében ülést tartott Ekligábor elnökle alatt. A hatóságot Szentpétery Fereucz r. fogalmazó, iparhatósági biztos képviselte. A gyűlésnek volt feladata határozni, vajjon a timárok társulata beleolvadjon-e az ipartestületbe, vagy pedig továbbra is folytassa működését. A gyűlésen megjelent társulati tagok hosszasan tanácskoztak a dologról, s végre is abban állapodtak meg, hogy a társulatot ugy a mint ma fennáll, tovább is fenntartják. Indító oka pedig elhatározatnak az, hogy a timároknak feltétlenül szükségök van a közös áruacsarnokra. Ha pedig beolvadnának az ipartestületbe, ezt oda kellene hagyni. Piaczi áruló-helyet pedig a jelen viszonyok között nem tudnának szerezni. Önmaguk érdeke tehát, hogy a társulatot ne oszlassák fel. Ekligábor elnök enunniálta ezt a határozatot, a mely után az ülés véget ér.

*** A sámsoni gyilkosság.** Véres gyilkosság zavarta fel tegnapelőtt este Sámson község nyugalma. Egy fiatal 18 éves gyerek Páli Sándor utcái összeszólalkozás közben megölt egy Deák Lajos nevű sámsoni paraszt gazdát. A gyilkosság hírére dr. Szalay vizsgálóbíró és Isoó törvényszéki orvos mentek ki Sámsonba, a vizsgálat megejtése végett. Akkorra azonban már kézre került a fiatal gyilkos s a csendőrség vizsgálata teljesen kimerítő volt. E szerint Deák Lajos, kit különben garázda természetű embernek ismert mindenki, vasárnap este részegen ment hazafelé a korcsmából. Utközben összetalálkozott ezzel a fiatal emberrel, akivel szóba elegyedett. Beszéd közben Deák folytón tegezte Pált.

Ez több ízben felszólította, hogy ne bizalmaskodjék, de Deák folytatta a tegezést sőt gorombáskodni is kezdett. A fiatal legénynek a ki kissé hevesvérű is, rosszul esett a

gorombaság s kezdte azt hasonló módon viszonzni.

Erre Deák kiben a bor is működött, botjával ütlegelni kezdte. A fiu, különösen mert nézői is akadtak a jelenetnek, szörnyen restelte a dolgot, de a tul erő ellen semmit sem tudott tenni.

Mikor már jól elverte Deák, eszébe jutott, hogy van nála egy kés. Hirtelen kirántotta s fenyegetni kezdte Deákot. Az még csak dühösebb lett a fenyegetésre s ujult erővel rontott neki a fiúnak.

Ekkor történt a katasztrófa. Páli Deák felé sujtott, mire az megtántorodva hátrált vissza felé. A másik pillanatban pedig hatalmas vérsugár ömlött a szájából, úgy hogy a föld pár pillanat alatt csupa merő vér lett. A fiatal gyerek kése Deák melébe hatolt, átvágott egy csomó ütérrel, keresztülmetszette az ugynevezett étcsövet is. Innen magyarázható meg, hogy száján ömlött a vér.

Mikor egy pár sámsoni legény, kik szemtanúi voltak a verek désnek, odamentek, már csak annyit tudott mondani:

— Megszurt!

Rövid küzködés után meghalt. Szemtanuk állítása szerint annyi vért vesztett a szerencsétlen, hogy a gyilkosság színhelyén csomókban volt az aludt vér.

A fiatal gyilkost elfogták s a sámsoni csendőrök már ma délután beszállították a királyi törvényszék fogházába.

*** Tápai doktor ur fizet.** A gyöngyös járásbírósa ugyancsak elbánt a mi saját külön csodadoktorunkkal. Szinte példa lehet ítélete a debreczeni hatóságok előtt, kik kénytelenek csak ugy barátságosan bánni el Tápaival. A doktor ur ugyanis működési körét egész Gyöngyösig terjesztvén ki összeütközésbe jött a hatósággal, a mennyiben közegészségügyi kihágást követett el. A gyöngyösi járásbírósa azután 100 frt. pénzbírságra ítélte, melyet a doktor ur bár fájó szívvel, de ma lefizet. Talán a pénzbírsággal lehetne a doktor urat legjobban elszoktatni a kuruzslástól, mert más ítélet már nem ijeszti meg.

*** Esküvő.** Laki és borsodi Szinay Gyula orsz. képviselő és neje, urvölgyi Veszprémy Erzsébet leányát, Erzsikét e hó 27-én vezeti oltárhoz özv. noszlopi Noszlopy Zsigmondné, sz. Nagy Mária fia, Noszlopy Antal budapesti aljárásbíró.

*** Ipartestületi ülések.** A vasárnapi nap az ipartársulati ülések napja volt. Tizenként társulat hozott határozatot az iránt, vajjon beleolvadjanak-e az ipartestületbe vagy nem. Mind a 12 társulat egyhangulag határozta el, hogy tovább feuntartja működését. A csizmadiatársulat e tárgyban ma d. u. fog Kurucz Miklós elnökle alatt ülést tartani.

*** Egy becsületes megtaláló.** Nagy Istvánné nevű asszony a Kossuth és Csillag utcák sarkán 29 frt 93 kr készpénzt és egy 200 frtről szóló takarékpénztári könyvecskét talált. Nagy Istvánné, mint igazán becsületes asszony, bevitte a talált pénzt és betét könyvecskét a központi rendőrségre, hol igazolt tulajdonosuk átveheti.

*** Megsemmisített zálogcédulák.** A rendőri közlöny tudatja, hogy a debreczeni takaré- és hitelintézetben elzálogosított tárgyakról szóló 8065., 9879. és 10.010. sz. zálogcédulák — a mennyiben ezeket tulajdonosaik elvesztették — megsemmisítettek.

* **Dr. Bartha Béla** a debreczeni jogakadémia dékánja tegnap este utazott el városunkból, hogy mint kormánybiztos a zilahi és nagy-enyedi főgymnasiumokban az érettségi vizsgálatokon jelen legyen.

* **Ma van a nyárnak első napja**... A kalendárium is azt mondja, hogy ma van a nyárnak első napja... Június 21-ikét írunk. Az idő is olyan meleg, hogy minden lelkiismereti furdalás nélkül konstatalhatjuk azt, hogy beköszöntött a nyár. Légy üdvözölve kalászt érlelő korszaka az évnék! A hűvös, esős tavasz után olyan jól esik a te jótékony meleged! Megkezdődött nemcsak a nyár, hanem a fürdőzés időszaka is. A szalmaözvegyek kezdnek városunkban elszaporodni. Persze, hogy nem busulnak, hanem vigan vannak. Olyan édes a Szabadság! Csak egy a baj: nagyon rövidiek az éjszakák. A boldog szalmaözvegy, alig hogy letelepszik a vendéglői asztal mellé: már is rá köszönt a piros hajnal. Ma még éppen a legrövidebb éjszaka varakozik ránk. No de hólaptól kezdve, június végéig, 3 percczel hosszabb lesz az éjszaka. Tehát: minden bánatnak van oltogató könyve, így a szalmaözvegyeknek is van vigasztalása!

* **Magyar gyártmányu gyufát kérjünk.** Az EMKE ismert gyufa-vállalata aktuálisá tette azt a kérdést, hogy lehetne megakadályozni annak az óriási összegnek a külföldre való vándorlását, melyet gyufára költünk. — Mindenesetre kötelessége minden magyar embernek, hogy magyar gyártmányu gyufát használjon s erre ismerőseit is rábírja. Akár az Emke gyufát, akár a Pálfi-féle »hirlapiró gyufát« használja valaki, egyformán hazafias célt szolgál. Fődolog, hogy a miben teherjük, magyar gyártmányt használjunk.

* **Hűtlen sáfárkodás.** H o r v á t h Zsófia egy csomagot hagyott megőrzés végett a W e i s z Mártonné boltjában. Egy fél óra múlva visszatért s kérte a boltban hagyott csomagot. A helyett azonban, hogy a c s o m a g j a t adták volna vissza, reárohantak s agyba-főbe verték. A szegény asszony alig tudott a rendőrséghez elvándorolni, hol feljelentette a hűtlen sáfárokat.

* **Sima Ferencz új lapja** Szentesen »Csongrádmezei Ellenzék« címen új lapot indított Sima Ferencz. Régi újsága, a Szentesi Lapok, mert Sima csődbe jutott és a tömeggondnok megtiltotta, hogy a régi lap, mely a csőd tömegéhez tartozik és a melylyel ő rendelkezik tovább is megjelenjen. A régi lap helyett csinált Sima újat, melynek azonban Sima F.-né a kiadótulajdonosa.

* **Engelékét elítélték.** Székesfehérvárról sürgönyzik, hogy Ivánka vaali főszolgabíró az Engel borkereskedő-czéget hamis bor forgalomba hozataláért négyszáz forint pénzbüntetésre ítélte.

* **Várkonyi pöre a depr. kir. táblán.** Várkonyi Dezső ismeretes népbolondító alak, aki minden üres idejét arra használja, hogy fölkavarja a munkások szenvedélyét. Legutóbbi ismeretes szerepése a nyírség volt. A szerencse nem kedvezett a »népbolondító« férfinak, mert a nyíri homok nem bizonyult jó talajnak az ő maszlagaira. Nyugtalanúságot, zavart okozot eleget. Neki pedig a nyiregyházi tszékkal gyűlt meg a baja. Ügye, — izgatás miatt ítéltek el — most a debreczeni kir. ítélőtábla előtt van, melynek büntető tanácsában a jövő héten referálja Ujhelyi András kir. táblai bíró.

* **A Magyar Allami Tisztviselők Országos Szövetsége** 1899 évi június hó 24-én szombat délután 3 órakor a Vármegyeház nagytermében közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1) Eöki megnyitó. 2) Titkári jelentés. 3) Pénztáros jelentése. 4) Ellenőr jelentése. 5) Jelentés az 1898. évi számadások megvizsgálásáról. 6.) Az 1900 évi költségvetés megállapítása. 7.) A tisztikar és választmány lemondása és a tisztviselőknek valamint a központi választmánynak az új

alapszabályok szerinti megválasztása, 8.) Esetleges indítványok, melyek a közgyűlés előtt legalább 15 nappal írásban adandók be. Az elnökség ezután is kéri a szövetség tagjait, hogy a közgyűlés határozatképességének biztosítása céljából minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

* **Államvasuti pénztári felesleg.** A magyar kir. államvasutak igazgatósága június hó 17-én ötszázezer forintot szállított be pénztári feleslegül a központi állampénztárba. A folyó évi beszállítás összege 6,500.000 forintot tesz.

* **Meg akarta fojtani.** Kerékgyártó István alaposan beszédett a jóból s ilyen állapotban vonult ma reggel végig a Nyugati soron. Egyik kapuban künn állott Schwarcz Adolf cselédje, kire Kerékgyártó minden ok nélkül rárohant és azt fojtogatni kezdte. — Szerencsére rendőrök érkeztek oda, kik megsabadtatták a szegény leányt a dühöngő részeg embertől. Kerékgyártót a rendőrség börtönébe vitték.

* **Körözött sikkasztó.** A margittai kir. járásbírósa élénken érdeklődik Salánki Sándor tartózkodási helye iránt. Ez a kitűnő férfi sikkasztott s így jött összeütközésbe az igazságszolgáltatással. Eredményes nyomozás esetén a margittai kir. járásbírósa értesítendő.

* **Képző művészeti értekezlet.** A képzőművészeti és műipari terméket értékesítése tárgyában Wekerle Sándor ó. b. t. tanácsos elnöklete alatt e hó 19-én az Országos Kaszinó helyiségében értekezlet volt. Az értekezleten jelen voltak Molnár Viktor miniszteri tanácsos, Hock János és Münnich Aurél orsz. képviselők, Radisich Jenő iparművészeti muzeumi igazgató, Fittler Kamill iparművészeti iskolai igazgató, Feszty Árpád festőművész és még többen. Wekerle Sándor elnök üdvözölve a megjelent tagokat és felmentve, hogy Andrassy Gyula és Tivadar grófok magukat kimentették, szép beszédben körvonalazta az értekezlet tárgyát: a műtermékek értékesítésének egy új módját, hogy fel kell szólítani a hazai részvénytársaságok és egyesületek igazgatóságait, hogy minden évi költségvetésükben vegyenek fel bizonyos összegű művásárlásra. Hock János felolvasta azt a felhívást, amelyet ez ügyben kibocsátásra ajánl, az értekezlet hosszabb vita után, a melyben Münnich Aurél, Feszty Árpád, Molnár Viktor, Hock János résztvettek, elhatározta a felhívás kibocsátását és fel fogja kérni Wlassics Gyula vallás és közoktatási minisztert hogy a felhívás foganatja érdekében szintén közreműködjen.

* **A pinczerek országos szervezkedése.** A pinczerek is szervezkednek, — s a pinczereknek a szervezkedésre nem kisebb bajok vannak, mint egyéb szervezkedő embertársaknak. Fölpanaszolják, hogy a tarsadalomban nem foglalhatják el azt a helyet, a melyet mint annak számottevő és hasznos része megérdemelnének. A bajok orvoslására országos pinczér-egyesületet szerveznek, a melynek bizottsága ma, Szegeden tart ülést. Az ülésen, a melyen Debreczenből is többen vettek részt, az országos egyesület szervezésével, a helyszelközlés önzegélyezés és betegsegítés kérdésével, önképző körök felállításával, s a szakoktatással foglalkoznak, végül az országos egyesület megalakítására vezető kongresszus idejét és helyét állapítják meg.

* **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** S z a b ó Lajos városi hivatalnok és neje Z s i g ó Emília urnó a tegnapi nap folyamán három forintot juttattak kezeimhez oly czéliből, hogy azt egyenlő részben a Pac-irta utcai fiúiskola 3-ik és 5-ik osztályába járó két szegény, arva s jó tanuló növendék jutalmazására fordítsák. Midőn e dicséretre nem szóló nemes tettet a nagyközönség tudomására

hozom, egyszersmind a jutalmazottak u. m. Pál Sándor V-ik és b, Szatmári Ferencz III. osztályu tanulók nevében a nemes szívű adakozóknak köszönetet mondok. Debreczen 1899 június hó 21-én. T a s s i Miklós ev. ref. tanító.

* **Helyreigazítás.** Tegnapi lapszámunk »U j j ü g y v é d « cz. újdonságában N y i r i Gézaról irtuk, hogy letette az ügyvédi vizsgát. Mint sajtóhibát igazítjuk ezt helyre, a mennyiben a nevezett öcsöce, dr. N y i r i Ernő az, ki most városunk legfiatalabb ügyvédje.

Debreczen utczái.

Helyrajzi tanulmány.

Irta: **Egy cultur-mérnök.**

Vége-valahára, 30 esztendei vajudas után, megtörtént Debreczenben az új házszámolás. Az óriási házszámok, melyeket az emlékeztetőben megtartani alig lehetett s az idegen épen nem tudott köztük eligazodni, elvesztek; az utcanevek is mindenféle kiírattal s az utcák jelentékeny része új nevet nyert. Ma már, bármerre járunk-kelünk e nagy városban, melynek mai területe elég lenne egy modern világáros számára, azonnal tudjuk, hogy hol járunk. Az új házszám-táblák megmondják, hogy melyik kerületben, melyik utcán, hanyadik számú háznál vagyunk. Eddig nem így volt. Némely utcákon még a bennszülött debreczeni ember sem tudott eligazodni, az utca nevét se az utcasarkon, se a házaikon nem találta meg. Most már rendbe jöttünk. Ha valamely házat keresünk, csak a város új térképére kell néznünk s azonnal megtudjuk, hogy hol keressük azt.

A régi, rendezetlen állapottal szemben, nagy haladás ez, melynek fontosságát eltagadni nem lehet.

Most már érdekes azt is megtudni, hogy milyen utcanevek vannak a mai Debreczenben? E czéliből csoportosan állítottuk össze az utcák neveit s ezen összeállításból kitűnik, hogy számos utcánk visel nagy nevet, de még mindig lehetett volna egy csomó, semmit sem mondó, történeti mulattal sem bíró utca nevet, hangzatosabb névvel fölcserélni. Lassuk tehát csoportonként az utcaneveket:

I.

Fejedelmi neveket viselő utcák.

1. Attila-ter.
2. Árpád-ter.
3. Hunyadi-utca.
4. Zápolya-utca.
5. Bocskay-ter.
6. Bethlen utca.
7. Apafi-utca.
8. Rakóczi-utca.
9. Lorántffy-utca.
10. Ferencz József-ut.
11. Erzsébet-ut.
12. József kir. herczeg-utca.

(Összes utcáink, illetve tereink közt legrszabályosabb az Árpád-ter. Tiszta négyzet, Középen fog emelkedni, nem sok idő múlva, az új reformatus templom s e tér valamikor valószínűleg legrszabályosabb része lesz a városnak. Nem is fog a város szélére esni, mint most esik, hanem túl rajta messze terjedő városrészek fognak keletkezni, mely új városrészek már is meg van a magva a népes Csapókerthben.

A Bocskay-ter szabálytalan ugyan, de igen nagy. Kiterjed egészen a Pavillon-kaszárnyáig, melynek eredeti nevét (Kossuth-kaszárnya) szintén vissza lehetett volna állítani. — Elvégre is a magyar baka örömelebb tanyáznék a Kossuth nevét viselő kaszárnyában, mint az általa érthetetlen Pavillonban, melyet Babylonnak szokott elkeresztelni. Okos előre vigyázat különben, hogy a rebellis Bocskayt, a hajdu-kiráyt, kitették a város végére; itt kevesebb fog szemet szurni, mint bent a városban. Ilyen szépen és óvatosan lehet összeegyeztetni a hazafiságot a hyperloyalitással!

Nőnevű utcánk csak kettő van: a Lorántffy-utca, Lorántffy Zsuzsanna fejedelemsasszonyról, és az Erzsébet-ut, feledhetetlen Erzsébet király-asszonyunkról. — A magyar történetnek más kiváló női alakjai is találhatók volna Debreczenben helyet, de hát — úgy látszik — nem vagyunk elég udvariasak a nők iránt!

II.

Nagy magyar hazafiakról elnevezett utcák.

1. Verbőczy-utca.
2. Török Bálint-utca.
3. Beresényi-utca.
4. Simonyi-ut.
5. Széchenyi-utca.
6. Deák Ferencz-utca.
7. Batthyányi-utca.
8. Kossuth-utca.
9. Eötvös-utca.
10. Teleki-utca.
11. Bem József-utca.
12. Damjanich-utca.
13. Nagy Sándor József utca.
14. Gróf Degenfeld-tér.
15. Baross-utca.

(Félreértések kikerülése végett e helyen is sietünk kijelenteni, hogy a gróf Degenfeld-tér a császári patens ellen küzdő Gróf Degenfeld Imre nevet viseli, nem pedig a mi közszeretben álló főispánunkét. Utóbbinak miért is adtak volna egy utcát, — hiszen övé az egész város!)

A Simonyi-ut, a nagyerdőre vezető gyönyörű sétány, Simonyi öbesternek, a legvittebb huszárnak emlékeztetést őrzi. Ő ültette a legelső fasort a nagyerdőre veze ő uton, a felújított fasort is hadd hirdesse az ő emlékeztetést s suttogjanak az akác levelei az ő dicőségéről!

Rakóczinak a város közepe táján nagy kegyelmesen helyet adtak, de már Beresényit, a ki még Rakóczinál is veszedelmesebb rebelis volt, kitették a város szélére, a temető alá. No de nem nagy baj ez!

A Beresényi-utczáról ugyanis a Bocskay tere lehet jutni, innen a Baross-utczára, erről az Atilla-terre, innen pedig a Teleki-utczára. Tagadhatatlan pedig, hogy Beresényi, Bocskay, Baross, Atilla és gróf Teleki László: igen szép társaság!

Damjanics és Nagy Sándor aradi vértanúknak, valamint Osztrólenka hősenek, Baem apónak, nagyon hitvány utcák jutottak. Ez meg nem lenne nagy baj, de az már nagyobb baj, hogy az aradi vértanúk közül csak kettőnek jutott Debreczenben utca, holott mindannyian megérdemelnének, ha már egyebet nem adhatunk nekik, egy-egy utca nevet. Rákos-Palota, a főváros mellett fekvő kis helyiség minden aradi vértanúnak juttatott utcát, a nagy Debreczenben nincsen számukra hely!

Folyt. köv.

LEVELEK.

P a x.

Mint becsületben megöszült sovíniszta, ha véletlenül összeakadtam egy nímelté, ki taljánul vagy angolul azt kérdezte tőlem, hogyha születésem előtt glédába állították volna az orrom előtt valamennyi nemzetiséget, vajjon melyiknek ugrottam volna a nyakába: felfújt tudóval s a mellemet verdesve, mindig azt feleltem, hogy már én bizony csak ismét a kifent bajszu magyar karjai közé omlottam volna.

E napokban azonban — oh kegyelmes Hadur gyakorold irgalmatat eltevelyedett bárányoddal szemben — kozmopolitai tüneteket észleltem magamon.

Az ördög mindig azt kiabálta bennem, hogy beh jó lenne most nekem Patagonia vagy Afganisztán államok költelékébe tartoznom. Az ördögöt ugyanis ily aljas cselekedetre az inspirálta, hogy míg a világ minden népének csak egy békétől faj a feje, addig a magyaroknak kétfélével lgyekeznek a koponyáját meglékelni.

Oh, te — olajágot csőődben tartó galamb de szeretnélek lefűlelni, hogy amugy istenesen kitekerjem a nyakacsksadat, mert utálatos krakogásoddal csak bolonditod a világot! . . .

Mit beszélnek? . . . ha csak egy ilyen turbékoló jószuggal kellene megbirkoznunk, hát még hagyján. Mege nészettük Mohácsot, ennek a husa nem marad a begyünkben. De a magyarnak most ket ily madár vijjogása elől kell befognia a fűlét. Az egyik Hágában röpök, a másik pedig Bécsben, a Baukgasseban csatogtatja szárnyait. Az igaz, hogy az előbbiből alig jut nekünk egy fertálycomb; de annál több a másiktól. 31% — egyelőre.

Szóval ket konyhában sűrögnek-forognak a szakácsok, hogy a békét ki vagy megsüssék. Nem kell az embernek Jerémiástól privat órát vennie, hogy kitalálja, hogy Hágában a hol annyi ember kötött maga elé fehér kötenyt és nyomott a fejébe fehér csörgős sapkát, az étel ugy odaég, hogy a serpenyő fenékén csak feistajgerolt hadügyi bűdz et marad, míg ellenben a kedélyes városban, mivel a kuktákat tíz ujjamon is felsorolhatom, a főzt mindössze csak meg fog kozmászodni, de úgy, hogy minden jó magyar lélek prüszkölni fog tőle.

És mivel ez a prüszkölési zene ugyis viszhangzani fog a Kárpátoktól Adriáig minden adóhivatásban, hát fölösleges a betűk fonografjával megörökíteni.

Emlenben arról a semmiről, a mit hatszoros lakatok mögött fabrikálnak Hágában, érde mes egyelőre szót ejteni.

Nem hinném, hogy akadt egy ember, ki aznap ballabb le kelt volna fel, midőn a békekongresszus összeülésétől értesült. Engem főleg az bosszant, hogy azok a kiczirkalmazott észjárású és modoru urak azt hiszik hogy mi vesszük, vettük vagy venni fogjuk őket.

Legalább erre enged következtetni az a körülmény, hogy maguk mögött zárta fordítják a kulcsot. Azért tes ik azt, hogy pepecsélésük eredményének lattára s hallatára annál jobban hanyattvágódnak a nemzetek.

E-ös a gyanu, hogy azért reteszelik be az ajtó, hogy ők maguk valahogy zezet ne szaladjanak. És ha azok az urak nem oly kitünő internátusokban növekedtek volna fel, bizony rég faképnél hagyták volna egymást. Mert nem hiúok, hogy ily gereskes komedia valakinek inyére lenne.

Édes Istenkém, béke . . . béke . . .

Két ur étkezik egy asztalnál. Kassán és februárban. Behoznak gyönyörű, karminpiros és ibolyakék hónapos retkeket egy porcellán tányéron izlésesen elhelyezve. Az egyik maga előveszi a tányért és oly rohamosan lát az evésnek, hogy még a legopimistább ember előtt is fisztán áll, hogy azok a retkek öt percz múlva nyomtalanul fognak eltűnni, akár csak valaha a posztki-zli.

— Bocsánat, — mondja a másik gentleman — én is szeretem a hónapos retket . . .
— Igen, de én jobban szeretem — hangzik a válasz.

Nos, eddig még én jobban szeretem azokat az izletes gyümölcsöket, mint te és te jobban, mint ő: addig béke nem lehet. És az oly természetes, mert hiszen a gyomor, a birvagy nem engedi magát internac onalis konferenciák által kormányoztatni.

Egy szót se lehetne szólni, ha azon az értekezleten a fölött tanácskoznának, hogy miképen verjük ki a tulajdonjagát az emberek fejéből. Ez már beszéd! Mert ha nincs tulajdon, mindeu mindenkié, nincs is mit vinni, tehát fölöslegessé válik a gyilkoló szerszám és önként hull ki a kezemből. Azonban míg azt a tényeren fekvő igazságot velünk megbesznek képesek értetni, azt hiszem, kiálszik abban a kemenczében a tűz, melynél most föld nek fűtőzködik.

De addig, míg nekem megengedik, hogy a szükségleteim kiegészítésére szolgáló összeget egy rakásba gyűjthessem és ebbe a halmazba csakis nekem van jogom belemarkolni: addig béke nem lehet. Mert én nem trázsalhatok mindig a kincsboglyám mellett és azt akarom, ha nem is vagyok ott, még mehetek bátran csücsülni, nem lesz hiba a kréta kö-

rül — nem hiszem el. Még pedig azért nem hiszem el, mert tudom, hogy bennem is szunyad az állat, mely, ha nem látja felszimmel a puskacsó villogását, felébrül és tágra nyitja ki mind a két szemét. A kik pedig mellettem rontják a levegőt, ugyanabban a rózsabokorban születtek, a hol én. Így van ez nagyban is. És ahhoz, hogy ez megváltozzék t. i., hogy higgyek, igen sok szükséges. Legelső és legutolsó sorban az, hogy ne higgyek semmiben, csak a magam nemességében. Ez pedig ugyanakkor fog bekövetkezni, midőn abban a bizonyos kemenczében csak hideg hamu lesz.

Kár tehát békéről diskurálni ma, mikor minden pillanatban a tuberkulozis bacillus tapadhat a nyelvemhez. Inkább a halál eme kaszájának az élet, jobb lenne tompítani.

No, de hát az a professzorok dolga, kik valószínűleg le is firkantanák majd egy tucsat értekezést, hogy mi módon lehetne a bajon segíteni — pénzzel. Természetes, hogy ők csak az értekezést teszik az asztalukra, a pénz nem. Ez pedig nagy baj a népre, — mert a kormányok nem bibelődhetnek ily csekélységgel akkor, midőn a fehérmelínes atyuska oly lagy, zengzetes hangon énekl a béke szent dalát.

Atyuska! oh drága atyuska, mennyire ügyefogyott vagy te és mily ravasz diplomataid vannak. Ép egymáshoz illő vagytok!

A hatalmas jegesmedve óriás felszólítja a verebeket, hogy szegjék szárnyaikat és majd ő is levágja a magáét.

És a botorok elhiszik, hogy ez lehetséges . . .

IRODALOM.

A »Vasárnapi Ujság« június 18-ik száma 34 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Velasquez születésének háromszáz éves évfordulója.« (Valesquez arczképevel és képpel a madridi muzeumban levő egyik festménye után). — »Kossuth szobránál.« A marosvásárhelyi Kossuth-szobor leleplezési ünnepe. Költemény. Irta Szabolics Mihály. — Regénytár: »A mit nem lehet megvásárolni.« Regény, irta Polevoi N. P. Oroszból fordította Ambrozovics Dező (az orosz kiadás eredeti illusztrációival). — »Féltékenységből« Elbeszélés. Lloyd Osbourne után angolból fordított S. A. (képekkel). — Ezüst tájak. Elbeszélés. Irta Bodrogi Lajos. — »Beteg szultánok« — »Három drága lakoma.« »Képek Puskin műveihöz« (képekkel). — »Nők a vasuti szolgálatban.« — »Két szobor leleplezése« (képekkel a marosvásárhelyi Kossuth-szobor leleplezési ünneperől; és képpel a gödöllői honved-szoborról). — »Gróf Zichy Jenő expedíciójából« (képekkel a khinai utról). Csiki Ernőtől. — »A gentleman« — »Szász Károly hetvenedik születésnapja« — »A fegyveres béke költsége.« — »A sörivás veszedelme.« Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Szakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendezeti rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 2 frt, a »Politikai Ujdon-ságok«-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-ut 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb ujság a magyar nép számára, egész évre csak 2 frt 48 kr. félévre 1 frt 50 kr.

CSARNOK.

A másik.

(Vége.)

— Nem ve-ztett el sokat — csufolódott Molly.

— Nem, nem, de csak egy esze volt és azt megszokta. Nem tudott magán segíteni és azt hazudta, hogy már vőlegény.

— Azt mondta, hogy »már« ?

— Igen.

Hideg nap volt, de az izzadságot kellett, hogy törüljem a homlokomról.

Molly ezüstös kacagásba tört ki.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

 KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Müsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

 reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos iverk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

 igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.